

СХВАЛЕНО

протокол педагогічної ради

Блистівського навчально-виховного комплексу

Новгород-Сіверської районної ради

Чернігівської області

31.08.2020 № 1

Голова педагогічної ради

_____ Л.О. Довбня

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказ Блистівського

навчально-виховного

комплексу Новгород-

Сіверської районної ради

Чернігівської області

_____ № _____

директор Блистівського

навчально-виховного

комплексу Новгород-

Сіверської районної ради

Чернігівської області

_____ Л.О. Довбня

Освітня програма

Блистівський навчально-виховний комплекс

«загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів-дитячий садок»

Новгород-Сіверської районної ради Чернігівської області

на 2019/2020 навчальний рік

ВСТУП

Освітня програма закладу загальної середньої освіти складена відповідно до Закону України "Про освіту", на основі типових освітніх програм для закладів загальної середньої освіти, затверджених наказами Міністерством освіти і науки України, з урахуванням державних стандартів початкової освіти, загальної середньої освіти, схвалена педагогічною радою закладу загальної середньої освіти (протокол № 1 від 28 серпня 2020)

Блиствівський навчально-виховний комплекс "загальноосвітня школа I-III ступенів–дитячий садок" Новгород-Сіверської районної ради Чернігівської області – заклад загальної середньої освіти, який знаходиться в комунальній власності територіальних громад Новгород-Сіверського району й підпорядковується відділу освіти Новгород-Сіверської районної державної адміністрації Чернігівської області.

Загальна кількість класів – 11.

У закладі навчається 60 учнів: у 1-4 класах – 18, у 5-9 класах – 30, у 10-11 класах – 12. Кількість учнів по класах становить:

Клас	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Кількість учнів	3	4	5	6	4	6	8	6	6	7	5

Річний режим роботи закладу загальної середньої освіти, затверджений рішенням загальних зборів колективу про внутрішній трудовий розпорядок (протокол № 2 від 21.08.2020) (додаток 1)

Відповідно до статті 16 Закону України "Про загальну середню освіту" навчальний рік складається з двох семестрів (I семестр – з 01 вересня до 24 грудня 2020 року, II семестр – з 11 січня до 28 травня 2021 року). Протягом навчального року передбачені канікули: осінні (з 26 жовтня по 01 листопада 2020 року), зимові (з 28 грудня 2020 року по 10 січня 2021 року) та весняні (з 29 березня по 04 квітня 2021 року).

01 вересня проводиться свято "День знань", 28 травня – свято "Останній дзвінок". З 31 травня по 03 червня 2021 року для здобувачів початкової освіти проводяться навчальні екскурсії, з 31 травня по 11 червня 2021 року проводиться навчальна практика та навчальні екскурсії в 5-8, 10 класах (рішення педагогічної ради навчально-виховного комплексу – протокол від 31.08.2020 № 1).

Структура навчального року протягом року може змінюватись.

Учні 4, 9, 11 класів за освітні рівні початкової, базової та повної загальної середньої освіти складатимуть державну підсумкову атестацію в терміни, затверджені Міністерством освіти і науки України.

Вручення документів про освіту відбудеться для випускників 9 класу на другий день після останньої державної підсумкової атестації (12.06). Дату вручення документів про освіту для випускників 11 класу буде визначено після оголошення результатів державної підсумкової атестації Українським центром оцінювання якості освіти (26.06.)

Розклад дзвінків:

Розклад дзвінків 1 класу		Розклад дзвінків 2-4 класів		Розклад дзвінків 5-11 класів	
1	09:00 – 09:35	1	09:00 – 09:40	1	09:00 – 09:45
2	09:55 – 10:30	2	09:55 – 10:35	2	09:55 – 10:40
3	11:00 – 11:35	3	11:00 – 11:40	3	11:00 – 11:45
4	12:05 – 12:40	4	12:05 – 12:45	4	12:05 – 12:50
5	13:00 – 13:35	5	13:00 – 13:40	5	13:00 – 13:45
		6	13:55 – 14:35	6	13:55 – 14:40
				7	14:50 – 15:35
				8	15:45 – 16:30

Тривалість уроків у закладі освіти становить: у першому класі – 35 хвилин, у других-четвертих класах – 40 хвилин, у п'ятих-одинадцятих класах – 45 хвилин.

Уроки розпочинаються одночасно у всіх класах, тому збільшення тривалості перерв вчителі початкових класів не обліковують додатково.

Тривалість перерв між уроками становить: у 1 класі – маленькі по 20 хвилин, великі – по 30 хвилин; у 3-4 класах – маленькі по 15 хвилин, великі по 25 хвилин; у 5-11 класах – маленькі по 10 хвилин, великі по 20 хвилин.

*Примітка. Для забезпечення рухового режиму молодших учнів, збільшення їх фізичної активності та попередження захворювань організовувати проведення фізкультурних хвилинок та гімнастики для очей під час проведення уроків з метою профілактики стомлюваності, порушення статури, зору, передбачити можливість організованого перебування здобувачів освіти під час перерв на відкритому повітрі.

Заклад загальної середньої освіти працює за п'ятиденним робочим тижнем в одну зміну відповідно до розкладу (додаток 2).

Порядок зарахування, відрахування та переведення здобувачів освіти до закладу освіти для здобуття повної загальної середньої освіти здійснюється відповідно до чинного законодавства.

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років (відповідно до Закону України "Про освіту"). Діти, яким на початок навчального року виповнилося 7 років повинні розпочати здобуття початкової освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти за інших умов.

Форми організації освітнього процесу

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроків (у тому числі інтегровані), екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, які вчитель організовує у межах уроку або позаурочний час.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватися та розширюватися у змісті окремих предметів за умови виконання вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчителі визначають самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

формування компетентностей;

розвитку компетентностей;

перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;

корекції основних компетентностей;

комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути уроки-семінари, конференції, форуми, брифінги, інтерактивні уроки (уроки-суди, урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-11 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу. Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності у початковій школі;
- кадрове забезпечення освітньої діяльності в основній та старшій школі;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності згідно чинних нормативних документів (додаток 3);
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності.

Для учнів початкової школи створено цілісне і креативне освітнє середовище згідно вимог НУШ. Кадрове забезпечення освітньої діяльності у початковій школі повністю забезпечене кваліфікованими фахівцями. Освітня діяльність здійснюється 2 фахівцями, з них мають вищу освіту – 1, середню спеціальну – 1. Учні 1, 3 та 2, 4 класів навчаються у класах-комплектах за класно-урочною формою.

Для проведення уроків інформатики в 2-4 класах учні використовують можливості спеціалізованого кабінету. В освітньому процесі використовуються комп'ютери, ноутбуки (в 1, 2, 3 класах), проектор, принтер, ламінатор, достатньо необхідного методичного та дидактичного матеріалу.

Для здобувачів освіти 5-11 класів освітній процес забезпечують 15 педагогічних працівників. З них з вищою освітою – 14, середньою-спеціальною – 1.

Учні 5 класу навчаються у класі за класно-урочною формою.

Нефахівці викладають предмети музичне мистецтво, образотворче мистецтво, мистецтво, фізику, географію, німецьку мову.

Навчання здійснюється в окремих класних кімнатах, кабінеті хімії та біології. В освітньому процесі використовується кабінет інформатики з 13 комп'ютерів, які мають доступ до мережі Інтернет.

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітня програма передбачає досягнення здобувачами освіти результатів навчання (компетентностей), визначених Державними стандартами освіти.

Учні 1-2 класів оцінюються вербально, відповідно до методичних рекомендацій.

Оцінювання учнів 3-4 класів здійснюється за 12-бальною шкалою з предметів інваріантної складової освітніх галузей: "Мови і літератури (мовний і літературний компоненти)", "Математика", "Природознавство" відповідно до Орієнтовних вимог до контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 19.08.2016 № 1009 "Про орієнтовні вимоги до контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи".

Оцінювання навчальних досягнень учнів 3-4 класів здійснюється вербально з усіх предметів інваріантного складника та 3-4 класів з предметів інваріантної складової: "Інформатика", "Музичне мистецтво", "Образотворче мистецтво", "Основи здоров'я", "Фізична культура", "Я у світі" та "Трудове навчання".

Облік результатів контролю ведеться учителем у Класному журналі і табелях навчальних досягнень.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів основної та старшої школи здійснюється відповідно до Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 13.04.2011 №329) з освітніх галузей: "Мови і літератури", "Суспільствознавство", "Математика", "Природознавство", "Технології" "Здоров'я та фізична культура", "Мистецтво".

Освітня програма оприлюднюється на веб-сайті закладу освіти.

Цілі та задачі освітнього процесу закладу освіти

На 2020/2021 навчальний рік перед закладом освіти поставлені такі цілі освітнього процесу:

- забезпечити засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту початкової, основної, середньої (повної) загальної освіти на рівні вимог Державних стандартів освіти;
- гарантувати наступність освітніх програм усіх рівнів;
- створити основу для адаптації учнів до життя в суспільстві, для усвідомленого вибору та наступного засвоєння професійних освітніх програм;
- формувати позитивну мотивацію учнів до освітньої діяльності;
- забезпечити соціально-педагогічні відносини, що зберігають фізичне, психічне та соціальне здоров'я учнів.

I. Освітня програма для 1-2 класів закладу загальної середньої освіти на 2020/2021 навчальний рік

Освітня програма для здобувачів освіти 1-2 класів закладу загальної середньої освіти на 2020/2021 навчальний рік здійснюється відповідно до Відповідно до абзацу двадцять четвертого частини першої статті 64 Закону України «Про освіту», підпункту 2 пункту 4 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630, постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. №87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» (зі змінами); типової освітньої програми (автор О.Я. Савченко), затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 №1272.

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей,

потреб та інтересів дітей.

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів таких **ключових компетентностей**:

- 1) вільне володіння державною мовою;
- 2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами;
- 3) математична компетентність;
- 4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій;
- 5) інноваційність;
- 6) екологічна компетентність;
- 7) інформаційно-комунікаційна компетентність;
- 8) навчання впродовж життя;
- 9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей;
- 10) культурна компетентність;
- 11) підприємливість та фінансова грамотність.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі **вміння**: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації Типової освітньої програми або Освітніх програм рекомендується використовувати **внутрішньопредметні і міжпредметні зв'язки**, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Вимоги до дітей, які розпочинають навчання у початковій школі, мають враховувати досягнення попереднього етапу їхнього розвитку.

Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у програмі.

Програми інваріантного складника Базового навчального плану є обов'язковими для використання в закладах загальної середньої освіти усіх типів і форм власності.

Протягом навчального року учні 1 класу опановують освітні галузі „Мовно-літературна”, яка реалізується через інтегрований курс „Навчання грамоти”, „Іншомовна” реалізується через

предмет „Англійська мова”, „Математична” – „Математика”, „Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров’язбережувальна” – „Я досліджую світ”, „Технологічна” – „Дизайн і технології”, „Мистецька” – „Мистецтво” „Фізкультурна” – „Фізична культура”.

Протягом навчального року учні 2 класу опановують освітні галузі „Мовно-літературна”, яка реалізуються через окремі предмети "Українська мова" і "Читання", „Іншомовна” реалізуються через предмет „Англійська мова”, „Математична” – „Математика, Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров’язбережувальна” – „Я досліджую світ”, „Технологічна” – „Дизайн і технології”, "Інформатична" – "Інформатика" „Мистецька” – „Мистецтво”, „Фізкультурна” – „Фізична культура”.

За рахунок варіативного складника виділені додаткові години на мовно-літературну галузь в 1-2 класах: інтегрованого курсу „Навчання грамоти” (35 годин) – 1 клас, "Українська мова. Читання” (35 годин) – 2 клас.

Гранично допустиме навантаження учнів встановлено відповідно до вимог Закону України "Про освіту". Відповідно до постанов Кабінету Міністрів України „Про затвердження Державного стандарту початкової освіти” години фізичної культури не враховуються при визначенні граничного допустимого навантаження учнів.

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів враховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну (скорочену) тривалість уроків у 1 класі – 35 хвилин, у 2 класі – 40 хвилин.

Робочий навчальний план зорієнтований на роботу закладу за 5-денним навчальним тижнем.

Зміст та очікувані результати навчання здобувачів освіти за змістовими лініями освітніх галузей навчального плану визначені у типовій освітній програмі для закладів загальної середньої освіти (автор О.Я. Савченко), затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 21.03.2018 №268 "Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти" з врахуванням вимог Державного стандарту початкової освіти та програми з англійської мови, розміщеної на офіційному сайті Міністерства освіти і науки України.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у програмі

"Типова освітня програма розроблена під керівництвом Савченко О.Я. 1-2 клас", затверджена рішенням колегії Міністерства освіти і науки України 22.02.2018, протокол №2/2-2.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1 класу становить 805 годин, для 2 класу – 875 годин на навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень поданий у навчальному плані (Додаток 4)

Навчальний план
1-2 класів
Блиствіського навчально-виховного комплексу
"загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів-дитячий садок"
Новгород-Сіверської районної ради Чернігівської області
на 2020/2021 навчальний рік

Назва освітньої галузі	Класи. Кількість годин на рік		Разом
	1 клас	2 клас	
<i>Інваріантний складник</i>			
Мовно-літературна	7+1	7+1	560
Іншомовна	2	3	175
Математична	4	4	280
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язберезувальна галузі)	3	3	210
Технологічна	1	1	70
Інформатична		1	35
Мистецька	2	2	140
Фізкультурна*	3	3	210
Усього	22	24	1610
<i>Варіативний складник</i>			
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	1	1	70
Загальнорічна кількість навчальних годин	805	875	1680
Гранично допустиме тижневе/ річне навчальне навантаження учня	20/700	22/770	
Сумарна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	805	875	1680

Директор

Л.О. Довбня

* Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження учнів.

I. Освітня програма для 3 класу закладу загальної середньої освіти на 2020/2021 навчальний рік

Освітня програма для здобувачів освіти 3 класу закладу загальної середньої освіти на 2020/2021 навчальний рік здійснюється відповідно до абзацу двадцять четвертого частини першої статті 64 Закону України «Про освіту», підпункту 2 пункту 4 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630, постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. №87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» (зі змінами), типової освітньої програми (автор О.Я. Савченко), затвердженої наказом МОН України від 08.10.2019 № 1273.

У програмі визначено змістові лінії; очікувані результати навчання та відповідний зміст кожного навчального предмета чи інтегрованого курсу. Типовий навчальний план визначає тижневий обсяг навчального навантаження здобувачів освіти.

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів таких **ключових компетентностей**:

- 1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;
- 2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;
- 3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;
- 4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;
- 5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;
- 6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

- 7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;
- 8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;
- 9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;
- 10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;
- 11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі **вміння**: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими людьми.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації Типової освітньої програми або Освітніх програм рекомендується використовувати **внутрішньопродметні і міжпредметні зв'язки**, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Вимоги до дітей, які розпочинають навчання у початковій школі, мають враховувати досягнення попереднього етапу їхнього розвитку.

Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у програмі.

Програми інваріантного складника Базового навчального плану є обов'язковими для використання в закладах загальної середньої освіти усіх типів і форм власності.

Протягом навчального року учні 3 класу опановують освітні галузі „Мовно-літературна”, яка реалізуються через предмети „Українська мова”, „Літературне читання”, „Англійська мова”, „Математична” – „Математика”, „Я досліджую світ (природничу, громадянську й історичну, соціальну, здоров'язбережувальну)” – „Я досліджую світ”, „Технологічна” – „Дизайн і технології”, „Інформатична” – „Інформатика”, „Мистецька” – „Мистецтво”, „Фізкультурна” – „Фізична культура”.

За рахунок варіативної складової збільшено години на вивчення української мови - 1 година.

Гранично допустиме навантаження учнів встановлено відповідно до вимог Закону України „Про освіту”. Відповідно до постанов Кабінету Міністрів України „Про затвердження Державного стандарту початкової освіти” години фізичної культури не враховуються при визначенні граничного допустимого навантаження учнів.

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів враховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну (скорочену) тривалість уроків у 3 класі – 40 хвилин.

Робочий навчальний план зорієнтований на роботу закладу за 5-денним навчальним тижнем.

Зміст та очікувані результати навчання здобувачів освіти за змістовими лініями освітніх

галузей навчального плану визначені у типовій освітній програмі для закладів загальної середньої освіти (автор О.Я. Савченко), затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 №1273 "Про затвердження типових освітніх програм для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти" з врахуванням вимог Державного стандарту початкової освіти та програми з англійської мови, розміщеної на офіційному сайті Міністерства освіти і науки України.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у програмі

"Типова освітня програма розроблена під керівництвом Савченко О.Я. 3-4 клас", затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 № 1273.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 3 класу становить 910 годин.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень поданий у навчальному плані
(Додаток 5)

Навчальний план
3 класу
Блиствіського навчально-виховного комплексу
"загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів-дитячий садок"
Новгород-Сіверської районної ради Чернігівської області
на 2020/2021 навчальний рік

Назва освітньої галузі	Класи. Кількість годин на рік	Разом
	3 клас	
<i>Інваріантний складник</i>		
Мовно-літературна, у тому числі:	10+1	10+1
Українська мова та література	7+1	
Іншомовна	3	
Математична	5	5
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язберезувальна галузі)	3	3
Технологічна	1	2
Інформатична	1	
Мистецька	2	2
Фізкультурна*	3	3
Усього	25+1	25+1
<i>Варіативний складник</i>		
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	1	1
Загальнорічна кількість навчальних годин	26	26
Гранично допустиме тижневе/ річне навчальне навантаження учня	23/805	
Сумарна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	910	910

Директор

Л.О. Довбня

* Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження учнів.

II. Освітня програма для 4 класу закладу загальної середньої освіти на 2020/2021 навчальний рік

Освітня програма для здобувачів освіти 4 класу закладу загальної середньої освіти на 2020/2021 навчальний рік здійснюється відповідно до законів України "Про освіту", "Про загальну середню освіту", Указу Президента України від 13.10.2015 № 580/2015 "Про стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки", Концепції Нової української школи (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р "Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти "Нова українська школа" на період до 2029 року"; Державного стандарту початкової загальної освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 462 від 20.04.2011), типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти I ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 №407 "Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти I ступеня" (таблиця 1).

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 4 класу закладу загальної середньої освіти складає 910 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень для початкової школи окреслено у навчальному плані закладу. (Додаток 6)

Робочий навчальний план містить інваріантну складову, сформовану на державному рівні, обов'язкову для всіх закладів загальної середньої освіти, та варіативну, в якій передбачено збільшення кількості годин на вивчення предметів інваріантної складової, запровадження курсів за вибором. Повноцінність початкової освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових.

Учні 4 класу опановують освітні галузі „Мови і літератури”, мовний і літературний компоненти реалізуються через окремі предмети „Українська мова”, „Літературне читання” та „Іноземна мова”, а саме – англійська.

Освітні галузі „Математика”, „Природознавство” реалізуються через однойменні навчальні предмети, відповідно, – „Математика”, „Природознавство”.

Освітня галузь „Здоров'я і фізична культура” реалізується навчальними предметами „Фізична культура” та „Основи здоров'я”.

Освітня галузь „Мистецтво” реалізується навчальними предметами „Образотворче мистецтво” та „Музичне мистецтво”.

Освітня галузь „Технології” реалізується через предмети „Трудове навчання” та „Інформатика”.

Освітня галузь „Суспільствознавство” реалізується через предмет „Я у світі”.

За рахунок варіативної складової у 4 класі збільшено години на вивчення української мови – 1 година, англійської мови – 1 година.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань закладу освіти. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів „Фізична культура” та „Основи здоров'я”, а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів. Змістовне наповнення предмета „Фізична культура” сформовано з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей здобувачів освіти, їх інтересів та матеріально-технічної бази закладу. Враховано регіональні та народні традиції.

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у 4 класі – 40 хвилин.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2011 року №462 "Про затвердження державного стандарту початкової загальної освіти" години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Робочий навчальний план зорієнтований на роботу закладу за 5-денним навчальним тижнем.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти 4 класу

Відповідно до мети, загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як „Екологічна безпека й сталий розвиток”, „Громадянська відповідальність”, „Здоров’я й безпека”, „Підприємливість і фінансова грамотність” спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює інтерес здобувачів освіти до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Здобувачі освіти набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові умови.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається за навчальними програмами, затвердженими наказами Міністерства освіти і науки України від 05.08.2016 2016 № 948 "Про затвердження змін до навчальних програм для 1-4-х класів загальноосвітніх навчальних закладів" (у якому затверджено зміни до таких програм: "Українська мова", "Літературне читання", "Математика", "Природознавство", "Я у світі", "Інформатика", "Трудове навчання", "Іноземні мови для загальноосвітніх та спеціалізованих навчальних закладів", "Образотворче мистецтво", "Музичне мистецтво", "Фізична культура", "Основи здоров'я").

**Навчальний план 4 класу
Блиствівського навчально-виховного комплексу
Новгород-Сіверської районної ради Чернігівської області
на 2020/2021 навчальний рік**

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
		4	Разом
Інваріантна складова			
Мови і літератури (мовний і літературний компоненти)	Українська мова	7+1	8
	Іноземна мова	2+1	3
Математика	Математика	4	4
Природознавство	Природознавство	2	2
Суспільствознавство	Я у світі	1	1
Мистецтво	Мистецтво*/музичне мистецтво, образотворче мистецтво	1	1
		1	1
Технології	Трудове навчання	1	1
	Інформатика	1	1
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1
	Фізична культура**	3	3
Усього		21+3+2	21+3+2
Варіативна складова			
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		2	2
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		23	23
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		26	26

Директор

Л.О. Довбня

III. Освітня програма закладу загальної середньої освіти II ступеня на 2020/2021 навчальний рік

Освітня програма закладу загальної середньої освіти II ступеня на 2020/2021 навчальний рік розроблена на виконання Закону України "Про освіту", на основі типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405 "Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня" з врахуванням вимог Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти (таблиці 1, 8).

Освітня програма базової середньої освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-9-х класів закладу загальної середньої освіти складає 5897,5 годин/навчальний рік: для 5 класу – 1050 годин/навчальний рік, для 6 класу – 1155 годин/навчальний рік, для 7 класу – 1172,5 годин/навчальний рік, для 8 класу – 1260 годин/навчальний рік, для 9-х класів – 1260 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані закладу загальної середньої освіти II ступеня (Додаток 7).

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальний план передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети.

Навчальний план охоплює інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову.

Варіативна складова навчального плану закладу освіти визначається з урахуванням особливостей організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів.

Варіативна складова навчальних планів використовується на:

підсилення предметів інваріантної складової;

запровадження курсів за вибором, що розширюють обрану закладом освіти спеціалізацію.

Повноцінність базової середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з бюджету.

Робочий навчальний план школи II ступеню передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану через навчальні предмети й курси.

Для реалізації варіативної складової навчального плану передбачено збільшення кількості годин на вивчення предметів інваріантної складової, зокрема: 5 клас – українська мова (0,5 години); 6 клас – українська мова (0,5 години), історія України (1 година); 7 клас – українська мова (0,5 години), історія України (1 година); 8 клас – українська мова (1 година), іноземна мова (англійська) (1 година); 9 клас – іноземна мова (англійська) (1 година), історія України (0,5 години), географія (0,5 години).

З метою допрофільної підготовки учнів у 8 класі поглиблено вивчається історія: додатково виділено на історію України 1,5 години, на всесвітню історію 1 годину (рішення батьківських зборів учнів 8 класу від 25.05.2020, протокол № 4).

З метою допрофільної підготовки учнів у 9 класі поглиблено вивчається українська мова: додатково виділено на вивчення предмету 2 години (рішення батьківських зборів учнів 9 класу від 29.05.2020, протокол № 4).

Години варіативної складової передбачені на запровадження курсів за вибором, а саме: 5 клас – "Права дитини" (1 година), "Безпека поведінки з твердими побутовими відходами" (1 година), "Родинні фінанси" (1 година); 6 клас – "Права людини у вільній країні" (1 година), "Фінансово-грамотний споживач" (1 година); 7 клас – "Фінансова культура" (1 година), 8 клас – "Звичаї та обряди українського народу в контексті художньої літератури" (1 година).

Курс за вибором «Права дитини» є варіативною частиною суспільствознавчої освіти, метою якої є соціалізація особистості, формування в учнів національної свідомості й світоглядних засад, аналітичного мислення й відповідальності за власні вчинки, а також розвиток культурних потреб і творчих здібностей, дослідницьких навичок та здатності до самонавчання й самовдосконалення в умовах глобальних змін і викликів.

Мета курсу „Безпека поведження із твердими побутовими відходами” – формування у школярів навичок ощадливого використання ресурсів та екологічно безпечного поведження із твердими побутовими відходами на основі усвідомлення особистої причетності до утворення твердих побутових відходів, ознайомлення із сучасною стратегією поведження з побутовими відходами.

Метою курсу "Родинні фінанси" є підвищення рівня фінансової грамотності учнів 5 класу шляхом ознайомлення з основами управління родинними та власними фінансами, формування навичок раціонального використання фінансових ресурсів родини.

Метою вивчення курсу "Права людини у вільній країні" є ознайомлення здобувачів освіти – учнів 6 класів закладів загальної середньої освіти із правами людини, сприяння осмисленню ними найважливіших гарантованих державою законів, спрямованих на захист прав людини, формуванню правового світогляду учнів, розумінню прав і свобод людини, розвитку ціннісних орієнтирів, ідеалів та переконань.

Метою курсу "Фінансово-грамотний споживач" є підвищення рівня фінансової компетентності учнів 6 класу, формування навичок раціональної споживчої поведінки, розвиток раціонального економічного мислення.

Метою курсу фінансова культура є формування в учнів знань основ фінансової грамотності і підвищення їхнього рівня фінансової культури.

Курс за вибором «Звичаї та обряди українського народу в контексті художньої літератури» дає широкі можливості для відродження духовної культури і гуманістичних ідеалів національної самосвідомості учнівської молоді, для збереження ментальності народу, увічнення в підростаючих поколіннях специфічного, самобутнього, що є в кожній нації. Заняття з курсу повинні стати основою патріотичної вихованості учнів, їхнього громадського змушнення, високої моральності; сприяти становленню особистості, яка шанує звичаї, обряди і традиції, дбає про їх збереження і передачу майбутнім поколінням.

Освітня галузь "Технології" реалізується через предмети "Трудове навчання" та "Інформатика".

Предмет "Трудове навчання" у 5-9-х класах вивчається за програмою "Навчальна програма з трудового навчання для загальноосвітніх навчальних закладів. 5-9 класи" (оновлена), затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804, що містить перелік основних технологій та об'єктів проектно-технологічної діяльності.

Вивчаються такі об'єкти проектно-технологічної діяльності учнів: 5 клас – "Ялинкова прикраса", "Закладка для книги", "Листівка", "Декоративні квіти", "Декоративний свічник", "Гарячі напої"; 6 клас – "Кухонна дощечка", "Рамка для фото", "Рухома іграшка", "Головоломка з дроту", "Панно, картина", "Бутерброди", "Вирощування кімнатних рослин"; 7 клас – "Пристосування для шкільної майстерні", "Вішак для одягу", "Декоративна ваза", "Декоративний рушник", "Страви української кухні"; 8 клас – "Гаманець", "Скринька", "Декоративна тарілка", "Блокнот", "Елементи ландшафтного дизайну"; 9 клас – "Обладнання зони відпочинку на вулиці, у школі, вдома (лавка, стіл, гойдалка, садові фігури, ліхтар тощо)", "Корисні речі для інтер'єра школи, дитячого садка, громадських місць, помешкання".

До названих додаються по два проекти з технології побутової діяльності та самообслуговування у 5-8 класах: 5 клас – "Сервірування святкового столу", "Побутові електроприлади в моєму житті"; 6 клас – "Охайне житло", "Здоров'я та краса мого волосся"; 7 клас – "Малярні роботи у побуті власними руками", "Я – споживач"; 8 клас – "Моя зачіска", "Мій одяг – мій імідж" та один проект у 9 класі: "Мій власний стиль".

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів "Фізична культура" та "Основи здоров'я", а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчального плану.

Змістове наповнення предмета „Фізична культура” сформовано з варіативних модулів:

- 5 клас – „Легка атлетика”, "Футбол", "Баскетбол", „Волейбол”, "Гімнастика";
- 6 клас - „Легка атлетика”, "Футбол", "Баскетбол", „Волейбол”, "Гімнастика";
- 7 клас – „Легка атлетика”, "Футбол", "Баскетбол", „Волейбол”, "Гімнастика";
- 8 клас – „Легка атлетика”, "Футбол", "Баскетбол", „Волейбол”, "Гімнастика";
- 9 клас – „Легка атлетика”, "Футбол", "Баскетбол", „Волейбол”, "Гімнастика";

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України "Про загальну середню освіту".

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 "Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти" години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Навчальний план зорієнтований на роботу основної школи за 5-денним навчальним тижнем.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невірних іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література,</p>

		мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмій; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати;</p>

		<p>використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як „Екологічна безпека й сталий розвиток”,

„Громадянська відповідальність”, „Здоров’я і безпека”, „Підприємливість і фінансова грамотність” спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загально предметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізнi лінії є соціально значимими над предметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються над предметні, між класові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов’язаний із конкретною наскрізною темою;

роботу в проектах;

позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров’я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров’я (текстові завдання, пов’язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов’язані із ризиками для життя і здоров’я. Вирішення проблем, знайдених з "ага-ефектом", пошук оптимальних методів вирішення і розв’язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>

Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>
---	--

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Перелік освітніх галузей.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури

Суспільствознавство

Мистецтво

Математика

Природознавство

Технології

Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах (зі змінами, затвердженими наказом МОН України від 07.06.2017 №804

**Навчальний план 5-9 класів
Блиствівського навчально-виховного комплексу
Новгород-Сіверської районної ради Чернігівської області
на 2020/2021 навчальний рік**

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах				
		5	6	7	8	9
Інваріантна складова						
Мови і літератури	Українська мова	3,5+0,5	3,5+0,5	2,5+0,5	2+1	2+2
	Українська література	2	2	2	2	2
	Іноземна мова	3	3	3	2+1	2+1
	Зарубіжна література	2	2	2	2	2
Суспільство-знавство	Історія України	1	1+1	1+1	1,5+1,5	1,5+0,5
	Всесвітня історія	-	1	1	1+1	1
	Основи правознавства	-	-	-	-	1
Мистецтво	Музичне мистецтво	1	1	1	-	-
	Образотворче мистецтво	1	1	1	-	-
	Мистецтво	-	-	-	1	1
Математика	Математика	4	4	-	-	-
	Алгебра	-	-	2	2	2
	Геометрія	-	-	2	2	2
Природо-знавство	Природознавство	2	-	-	-	-
	Біологія	-	2	2	2	2
	Географія	-	2	2	2	1,5+0,5
	Фізика	-	-	2	2	3
	Хімія	-	-	1,5	2	2
Технології	Трудове навчання	2	2	1	1	1
	Інформатика	1	1	1	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1	1
	Фізична культура	3	3	3	3	3
Години на вивчення спеціалізованих навчальних предметів, курсів		-	-	-	3,5	3
Разом		23,5+3	26,5+3	28+3	31+3	32+3
Варіативна складова						
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		3,5	3,5	2,5	2	1
Курс за вибором "Права дитини"		1				
Курс за вибором "Безпека поведження з твердими побутовими відходами"		1				
Курс за вибором "Родинні фінанси"		1				
Курс за вибором "Фінансово-грамотний споживач"			1			
Курс за вибором "Права людини у вільній країні"			1			
Курс за вибором "Фінансова культура"				1		
Курс за вибором "Звичаї та обряди українського народу в контексті художньої літератури"					1	
Гранично допустиме навчальне навантаження		28	31	32	33	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)		27+3	30+3	30,5+3	33+3	33+3

IV. Освітня програма закладу загальної середньої освіти III ступеня (10-11 класи) на 2020/2021 навчальний рік

Освітня програма закладу загальної середньої освіти III ступеня на 2020/2021 навчальний рік розроблена на виконання Закону України „Про освіту”, відповідно до підпункту 13 пункту 4 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630, на основі типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 408 (у новій редакції), затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 28.11.2019 № 1493 "Про внесення змін до типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня" (таблиці 2, 3).

Освітня програма профільної середньої освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 10-11 класів – 2520 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані закладу загальної середньої освіти III ступеня **(Додаток 8)**.

Навчальний план для 10-11 класів закладу загальної середньої освіти розроблено відповідно до Державного стандарту. Він містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкові предмети, профільні предмети і курси та складено за таблицею 2 до Типової освітньої програми, де визначено перелік таких базових предметів – „Українська мова”, „Українська література”, „Зарубіжна література”, „Іноземна мова”, „Історія України”, „Всесвітня історія”, „Громадянська освіта”, „Математика” (алгебра і початки аналізу та геометрія), „Фізика і астрономія”, „Біологія і екологія”, „Хімія”, „Географія”, „Фізична культура”, „Захист України”.

Реалізація змісту освіти, визначених Державним стандартом також забезпечується вибірково-обов'язковими предметами. За вибором учні 10-11 класів вивчають „Інформатику” і „Технології”: 10 клас – 2:1 годин, 11 клас – 1:2 годин.

Навчальний план 10 класу старшої школи реалізує зміст освіти історичного профілю. Він сформований закладом освіти з урахуванням можливостей забезпечити якісну його реалізацію, освітні потреби учнів, кадрове забезпечення, матеріально-технічну базу.

Зміст профілю навчання реалізується системою окремих предметів:

- базові та вибірково-обов'язкові предмети, що вивчаються на рівні стандарту;
- профільні предмети історія України та всесвітня історія, що вивчаються на профільному рівні.

Для вивчення профільних предметів історії України та всесвітньої історії навчальним планом закладу освіти відведено по 3 годин.

Профіль навчання у 11 класі – українська філологія. Він сформований закладом освіти з урахуванням можливостей забезпечити якісну його реалізацію, освітні потреби учнів, кадрове забезпечення, матеріально-технічну базу.

Зміст профілю навчання реалізується системою окремих предметів:

- базові та вибірково-обов'язкові предмети, що вивчаються на рівні стандарту;
- профільні предмети українська мова і українська література, що вивчаються на профільному рівні.

Для вивчення профільних предметів української мови та української літератури навчальним планом закладу освіти відведено по 4 годин.

Для реалізації варіативної складової навчального плану передбачено збільшення кількості годин на вивчення предметів інваріантної складової, зокрема: 11 клас – географія (0,5 години).

За рахунок додаткових годин два учні 10 та 11 класів вивчатимуть іноземну мову (німецьку) по 1 годині на тиждень.

Години варіативної складової передбачені на запровадження курсів за вибором, а саме: 10 клас – "Стилістика української мови" (0,5 години); 11 клас – "Становлення української державності" (1 година).

Курс "Стилістика української мови" передбачає засвоєння стилістичних норм сучасної української мови, оволодіння знаннями про особливості усіх функціональних стилів мови, формування вмінь і навичок добирати стилістичні ресурси відповідно до ситуації мовлення, формування навичок комунікативно виправданого використання засобів мови з додержанням етикетних норм спілкування.

Мета курсу «Історія української державності» забезпечити глибокі знання історичного розвитку державності українського народу, засвоїти ідеали гуманізму та демократії, визначити вклад національних цінностей у загальнолюдські.

Здобувачі освіти 10-11 класів засвоюють навчальний предмет „Технології”, за навчальною програмою "Технології. 10-11 класи" (рівень стандарту), затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017 №1407, яка має модульну структуру і складається з 10 обов'язково-вибіркових модулів, з яких обрано 3, а саме у 10 класі «Креслення», "Дизайн предметів інтер'єру", "Техніки декоративно-ужиткового мистецтва", у 11 класі «Дизайн сучасного одягу», «Ландшафтний дизайн», «Основи підприємницької діяльності».

Змістове наповнення предмета „Фізична культура” сформовано з варіативних модулів:

- 10 клас – „Футбол”, "Баскетбол", "Волейбол";
- 11 клас – „Футбол”, "Баскетбол", "Волейбол".

Якість загальної середньої освіти забезпечується через реалізацію інваріантної та варіативної складових навчального плану, які обов'язково фінансуються з відповідних бюджетів.

Гранично допустиме навчальне навантаження учнів встановлюється відповідно до вимог чинних нормативних документів, що визначають санітарно-епідеміологічні вимоги до освітнього процесу та закладів освіти усіх форм власності.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 "Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти" години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Робочий навчальний план зорієнтований на роботу закладу за 5-денним навчальним тижнем.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>

2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у доквіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій</p>

		<p>для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків,</p>

		<p>текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх окремих предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як "Екологічна безпека й сталий розвиток", "Громадянська відповідальність", "Здоров'я і безпека", "Підприємливість і фінансова грамотність" спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загально предметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища.

Наскрізнi лінії є соціально значимими над предметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

предмети за вибором;

роботу в проектах;

позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з "ага-ефектом", пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового

світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Профільна середня освіта здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року.

Перелік освітніх галузей. Типову освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури

Суспільствознавство

Мистецтво

Математика

Природознавство

Технології

Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах, затверджених наказом МОН від 23.10.2017 №1407 та від 24.11.2017 №1539.

**Таблиця розподілу навчального часу
для 10-11 класів
Блиствівського навчально-виховного комплексу
"загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів-дитячий садок"
Новгород-Сіверської районної ради Чернігівської області
на 2020/2021 навчальний рік
(суспільно-гуманітарний напрям, профілі: українська філологія, історичний)**

Предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
	10	11
Базові предмети¹	27 (29)	26 (28)
Українська мова	2+2	4
Українська література	2	4
Зарубіжна література	1	1
Іноземна мова, англійська	2	2
Іноземна мова, німецька	0+1	0+1
Історія України	1,5+1,5	1,5+0,5
Всесвітня історія	1+2	1+1
Громадянська освіта	2	0
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	3	3
Біологія і екологія	2	2
Географія	1,5	1+0,5
Фізика і астрономія	3	4
Хімія	1,5	2
Фізична культура	3	3
Захист України	1,5	1,5
Вибірково-обов'язкові предмети:		
Інформатика	2	1
Технології	1	2
Додаткові години¹ на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття	8 (6)	9 (7)
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня	33	33
Курс за вибором «Стилістика української мови»	0,5	
Курс за вибором «Становлення української державності»		1
Всього фінансується (без урахування поділу класу на групи)	36+1	36+1

Директор

Л.О. Довбня

РЕЖИМ РОБОТИ
БЛИСТІВСЬКОГО НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО КОМПЛЕКСУ
"ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ШКОЛА І-ІІІ СТУПЕНІВ-ДИТЯЧИЙ САДОК"
НОВГОРОД-СІВЕРСЬКОЇ РАЙОННОЇ РАДИ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
НА 2020/2021 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

Структура робочого тижня

Навчально-виховний комплекс працює за 5-денним навчальним тижнем.
Робочий день закладу розпочинається о 8:00, закінчується о 18:00.

1. Прийом дітей – 08:30 – 09:00
2. Навчальні заняття – 09:00 – 15:35 (понеділок 09:00 – 16:30)
3. Робота гуртків та секцій – 16:00 – 18:00
4. Робота групи продовженого дня – 13:00 – 16:00 (понеділок 13:35 – 16:35)
5. Графік роботи групи подовженого дня:

Час проведення		Зміст роботи
Понеділок, п'ятниця	Вівторок – четвер	
14:00 – 14:05	13:00 – 13:05	Організація роботи групи подовженого дня
14:05 – 14:30	13:05 – 13:50	Прогулянка, рухливі ігри, спортивна година
	13:50 – 14:30	Індивідуальна робота з учнями. Розвиток читацьких та обчислювальних навичок. Самопідготовка
14:30 – 14:40	14:30 – 14:40	Обід
14:40 – 16:20	14:40 – 15:20	Індивідуальна робота з учнями. Розвиток читацьких та обчислювальних навичок. Самопідготовка
16:20 – 16:55	15:20 – 15:55	Заняття за інтересами. Виховна робота
16:55 – 17:00	15:55 – 16:00	Відправлення дітей додому

6. Графік роботи дошкільної групи:
 - Початок роботи – 8:00
 - Прийом дітей – 8:30-09:00
 - Гімнастика – 09:00-09:15
 - Заняття – 09:15-09:40 (09:00-09:55)
 - Сніданок – 10:00-10:15
 - Заняття, ігри – 10:15-11:10
 - Прогулянка – 11:10-12:00
 - Обід 12:10-12:30
 - Сон 12:30-14:30
 - Поступовий підйом – 14:30-15:00
 - Полуденок – 15:00-15:15

- Прогулянка – 15:30-16:30
- Відправлення дітей додому – 16:30-17:30

7. Заняття гуртків – 16:00-18:00

8. Харчування учнів: обід – 10:40-11:00 – 1-4 класи, 11:45-12:05 – 5-11 класи.

9. Робота шкільної їдальні – 08:00-17:00

10. Графік роботи адміністрації:

1) Директор школи – 08:00-17:00 (обідня перерва – 13:00-14:00)

2) Заступник директора з навчально-виховної роботи – 08:00-17:00 (обідня перерва – 12:00-13:00)

3) Заступник директора з виховної роботи – 13:00-17:00

11. Учителі – відповідно до розкладу уроків.

12. Чергові учителі – 8:30-16:30

13. Час чергування по закладу учнів та вчителів – з 8:45-16:40

14. Графік роботи педагога-організатора – 08:00-17:00 (обідня перерва – 13:00-14:00)

15. Графік роботи шкільної бібліотеки – 09:00-13:00

16. Запровадити час проведення організаційних заходів та засідання в такі терміни 16:00-17:00:

– загальні збори колективу (два рази на рік) – серпень, червень;

– педагогічна рада – серпень, жовтень, січень, березень, травень;

– засідання м/о – 5 засідань на рік;

– нарада при директорові – щотижня (п'ятниця);

– оперативні наради при директорові — щотижня (понеділок);

– оперативні наради при заступниках директора – щотижня (середа);

– засідання ради профілактики – не менше 1 раз на місяць;

– загальношкільні батьківські збори – 4 рази на рік

– батьківські збори класів – не менше чотирьох разів на рік;

– профспілкові збори – не менше 4 разів на рік;

– інші зібрання працівників, батьків, учнів — за потребою;

– індивідуальна робота з учнями, –до 15 і до 18 після перерви на обід.

17. Заходи з позакласної та виховної роботи проводити в такий час:

– 1-7 класи – до 18:00.

– 8-11 класи – до 20:00

18. Графік роботи молодшого обслуговуючого персоналу:

1) Прибиральниці службових приміщень:

початок роботи – 09:00, обідня перерва – 12:00-13:00, закінчення роботи – 18:00

2) Чергові прибиральниці службових приміщень:

початок роботи – 08:00, обідня перерва – 13:00-15:00, закінчення роботи – 18:00

*Встановити, що обов'язкове щоденне вологе прибирання класних приміщень, де навчаються учні 1-7 класів, здійснюється обслуговуючим персоналом закладу, а в 8-11 класах – черговими учнями.

3) Кухар – 08:00-17:00, обідня перерва 13:00-14:00.

4) Помічник кухаря – 08:00-17:00, обідня перерва 13:00-14:00.

19. Графік роботи вихователя дитячого садка – 08:30-16:30, обідня перерва – 12:30-14:30.

20. Графік роботи помічника вихователя дитячого садка – 08:00-17:00, обідня перерва – 11:30-12:30.
21. Графік роботи вихователя ГПД – 13:00-16:00
22. Графік роботи вихователя – 07:30-09:30, 15:30-17:30.
23. Водій – 06:00-10:00, 14:00-18:00.
24. Річний машиніст (кочегар) котельні – 08:00-17:00, обідня перерва – 13:00-14:00).
В опалювальний період (з 15.10 по 15.04) річний та сезонні машиністи (кочегари) котельні працюють згідно з графіком.

Розклад уроків
Блиствського навчально-виховного комплексу
"загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів-дитячий садок"
Новгород-Сіверської районної ради Чернігівської області
на 2020/2021 навчальний рік

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Перелік навчальних програм Нової української школи I ступеня 1-2 класи

(затверджені наказом МОН від 21.03.2018 № 268)

№ п/п	Назва навчальної програми
1.	Типова освітня програма розроблена під керівництвом Савченко О.Я. 1-2 клас https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna_serednya/programy-1-4-klas/1-ukrayinska-mova-1-4-klas.lyuba.doc

3 клас

(затверджені наказом МОН від 08.10.2019 року № 1273)

№ п/п	Назва навчальної програми
1.	Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я. 3-4 клас https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2019/11/3-4-dodatki.pdf

Перелік навчальних програм для учнів закладів загальної середньої освіти I ступеня

4 клас

(затверджені наказом МОН України від 29.05.2015 № 584 зі змінами від 05.08.2016 №948)

№ п/п	Назва навчальної програми
1.	Українська мова. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи
2.	Інформатика. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 2–4 класів
3.	Літературне читання. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 2–4 класи
4.	Математика. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи
5.	Музичне мистецтво. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи
6.	Образотворче мистецтво. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи
7.	Основи здоров'я. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи

8.	Природознавство. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи
9.	Трудове навчання. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи
10.	Фізична культура. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи
11.	Я у світі. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 3–4 класи
12.	Іноземні мови. Навчальні програми для 1–4 класів загальноосвітніх навчальних закладів та спеціалізованих шкіл

**Перелік навчальних програм
для учнів закладу загальної середньої освіти II ступеня
5-9 класи**

(затверджені наказами МОН від 07.06.2017 № 804 та від 23.10.2017 № 1407)

№ з/п	Назва навчальної програми
1	Українська мова
2	Українська література
3	Біологія
4	Всесвітня історія
5	Географія
6	Зарубіжна література
7	Інформатика
8	Історія України
9	Математика
10	Мистецтво
11	Основи здоров'я
12	Природознавство
13	Трудове навчання
14	Фізика
15	Фізична культура
16	Хімія
17	Іноземні мови

**Перелік програм курсів за вибором
для учнів закладу загальної середньої освіти II ступеня**

Клас	Назва курсу, кількість годин	Програма	Затвердження, узгодження
5	Права дитини (35 годин)	Навчальна програма для учнів 5 класів закладів загальної середньої освіти (авт. Майорський В.В., Левчишена О.М.)	Лист ІМЗО від 02.07.2018 р. № 22.1/12-Г-473
5	Безпека поведження з твердими побутовими відходами (35 годин)	Навчальна програма факультативного курсу для 5(6) класів закладів загальної середньої освіти (авт.. Виговська Г.П., Пустовіт Н.А.)	Лист ІМЗО від 14.08.2020 № 22.1/12-Г-127
5	Родинні фінанси (35 годин)	Навчальна програма курсу за вибором "Родинні фінанси" для учнів 5 класу (авт. Ткаченко О. В., Довгань А. І., Часнікова О. В., Рябова О. Б., Лапішко З. Я. та інш.)	Лист ІМЗО від 29.05.2015 № 14.1/12-Г-328
6	Фінансово-грамотний споживач (35 годин)	Навчальна програма курсу за вибором "Фінансово-грамотний споживач" для учнів 6 класу (авт. Ткаченко О. В., Довгань А. І., Часнікова О. В., Рябова О. Б., Лапішко З. Я. та інш.)	Лист ІМЗО від 29.05.2015 № 14.1/12-Г-329
6	Права людини у вільній країні (35 годин)	Навчальна програма для учнів 6 класів закладів загальної середньої освіти. Автори: Майорський В.В., Левчишена О.М.	Лист ІМЗО від 02.07.2018 р. № 22.1/12-Г-472)
7	Фінансова культура (35 годин)	Навчальна програма курсу за вибором для 7 класу (авт. Ткаченко О. В., Довгань А. І., Часнікова О. В., Рябова О. Б., Лапішко З. Я. та інш.)	Лист ІМЗО від 28.01.2020 №22.1/12-Г-81)
8	Звичаї та обряди українського народу в контексті художньої літератури (35 годин)	Програма курсу за вибором для учнів 8(9) класу загальноосвітніх навчальних закладів. Укладачі: А.В. Ткач, Н.М. Клим.	Лист ІМЗО від 02.11.2015 №2.1/12-Г-70)

Перелік навчальних програм для учнів 10 та 11 класу
 (суспільно-гуманітарний напрям, профілі: українська філологія, історичний)
 (затверджені наказами МОН від 23.10.2017 № 1407 та від 24.11.2017 № 1539)

№ з/п	Назва навчальної програми	Рівень вивчення	
		10 клас	11 клас
1.	Українська мова (початок вивчення на поглибленому рівні з 8 класу)	Профільний рівень	Рівень стандарту
2.	Іноземні мови	Рівень стандарту	
3.	Біологія і екологія	Рівень стандарту	
4.	Всесвітня історія (початок вивчення на поглибленому рівні з 8 класу)	Рівень стандарту	Профільний рівень
5.	Географія	Рівень стандарту	
6.	Громадянська освіта (інтегрований курс)	Рівень стандарту	
7.	Зарубіжна література	Рівень стандарту	
8.	Захист Вітчизни	Рівень стандарту	
9.	Інформатика	Рівень стандарту	
10.	Історія України (початок вивчення на поглибленому рівні з 8 класу)	Рівень стандарту	Профільний рівень
11.	Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	Рівень стандарту	
12.	Технології	Рівень стандарту	
13.	Українська література	Профільний рівень	Рівень стандарту
14.	Фізика і астрономія (авторський колектив під керівництвом Локтева В. М.)	Рівень стандарту	
15.	Фізична культура	Рівень стандарту	
16.	Хімія	Рівень стандарту	

Вивчення профільних предметів:

1. Українська мова. 10-11 класи. Програма для профільного навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів. Філологічний напрям, профіль – українська філологія. 2017.

Авторський колектив: Мацько Любов Іванівна, академік НАПН України, доктор філологічних наук, професор; Груба Таміла Леонідівна, кандидат педагогічних наук, професор; Семенов Олена Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор; Симоненко Тетяна Володимирівна, доктор педагогічних наук, професор.

2. Українська література. 10-11 класи. Програма для профільного навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів за суспільно-гуманітарним напрямом (профіль – філологічний). Профільний рівень. 2017.

Авторський колектив: Г.О. Усатенко, доцент Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка кандидат філологічних наук (голова робочої групи); А.М. Фасоля, провідний науковий співробітник відділу навчання української мови і літератури Інституту педагогіки НАПН України, кандидат педагогічних наук.

3. Історія України. Всесвітня історія. 10–11 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів.

Укладачі програми (відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 24.02.2017 № 310 “Про розроблення навчальних програм для старшої школи”): Мудрий Мар’ян Михайлович; Байкеніч Ганна Василівна; Баханов Костянтин Олексійович; Бурлака Олена Вікторівна та інші.

Перелік програм курсів за вибором для учнів закладу загальної середньої освіти III ступеня

Клас	Назва курсу, кількість годин	Програма	Затвердження, узгодження
10	Стилістика української мови (17 годин)	Програма факультативного курсу «Стилістика української мови. 10-11 класи» (авт. Авраменко О.М., Чукіна В.Ф.). – К. : Грамота, 2017.	Лист ІТЗО від 03.07.2017 № 21.1/12-Г-314
11	Становлення української державності (35 годин)	Навчальна програма курсу за вибором (авт. С.М. Луньов, І.Є. Василенко). 11 клас	